

Alvesta
kommun

Samhällsbyggnadsförvaltningen

SKÖTSELPLAN

Datum
2023-06-15

Ärendenummer 2023-00013

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVAT BJÖRNHOLMARN I ALVESTA KOMMUN

Organisationsnr
212000-0639

Besöksadress
Centralplan 1

Postadress
342 80 Alvesta

Telefon
0472-150 00 vx

Hemsida
www.alvesta.se

E-post till kommunen
kommunen@alvesta.se

Innehåll

BESKRIVNINGSDDEL	3
1. SYFTET MED RESERVATET	4
2. ADMINISTRATIVA DATA	4
3. HISTORISK OCH NUVARANDE MARK- OCH VATTENANVÄNDNING	5
4. OMRÅDETS BEVARANDEVÄRDEN	6
5. GENOMFÖRDA INVENTERINGAR OCH DOKUMENTATION	8
PLANDEL	8
6. SKÖTSELOMRÅDEN	8
7. BRÄNDER, STORM, ÖVERSVÄMNINGAR, INSEKTS-	14
8. BARNPERSPEKTIVET	14
9. UTMÄRKNING	14
10. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	15
11. FÖRVALTNING, TILLSYN OCH UPPFÖLJNING	15
BILAGOR	16

BESKRIVNINGSDDEL

Naturresevatet är ett barrskogsdominerat område i norra utkanten av Alvesta tätort. Reservatet är relativt enhetligt med stora ytor av samma biotop. Områdets södra och västra delar utgörs till största delen av en skogsklädd mosse. Trädsiktet utgörs i första hand av tall, men björk och gran förekommer också. Här finns gott om död ved i form av lågor och torrakor. De sistnämnda är ett viktigt substrat för brunpudrad nållav och andra spiklavar. Många av träden är senvuxna och insvepta i hänglavar. I fältsiktet dominerar arter som odon, blåbär, lingon och skvattram. På fuktigare mark mot väster växer tuvull i riklig mängd. I och intill tallmossen finns även ett par fastmarksholmar med högstubbar och lågor i olika stadier av nedbrytning. Här finns utmärkta förutsättningar för vedsvampar.

Längst ner i sydväst ligger en öppen glänta bevuxen med, i första hand, ek och björk. Precis söder om finns ett litet område med lövdominerad skog. Bland annat en del ekar och ett bestånd med mycket tät ung björkskog.

Mot norr och sydöst finns större områden med tydlig skogsbrukspåverkan. Öster om tallmossen ligger en ca 20 år gammal granplantering. Norr om denna finns granskog på gammal mossodling. I nordost utgörs trädskiktet till största delen av triviallövträd som björk och asp. I fältsiktet bildar hallon, skogsfräken, älggräs m.m en bitvis svärgenomtränglig högörtsvegetation. På en fastmarksholme i nordost finns triviallövskog med ett antal äldre ekar med bl.a. signalarten fällmossa.

Omgivningarna till reservatet utgörs mot norr av de anlagda våtmarkerna vid Västermad. I öster finns Lövdominerad men tämligen påverkad skog samt riksväg 126. Söderut finns påverkad mark med upplag, körvägar, motionsslingor m m. I väster kantas reservatet en större kraftledning och väster därom kraftigt brukad skog.,

Tallmossen och torvmarkerna är belägna på en nivå av 143-144 m.ö.h. Den unga granplanteringen i nordöst liksom lövskogen på kullen i nordöst ligger på 148 m.ö.h. vilket är reservatets högsta punkter.

Ett antal diken genomkorsar och angränsar till reservatet. Dikena torkar ut marken och där blir granen mer dominerande. Naturvärdena är i första hand knutna till död ved och skogskontinuitet. Bland naturvårdsintressanta arter kan nämnas brunpudrad nållav, gulnål, talltita, kortskaftad ärgspik och fällmossa. Reservatet har också stora sociala värden som en tätortsnära äldre skog med goda möjligheter till bär- och svampplockning.

I skötselplanen anges i förekommande fall rödlistekategori för arter som omfattas av Artdatabankens rödlista 2020. Den svenska rödlistan är ett mått på arters utdöenderisk i landet och kategorierna är följande:

NT = Nära hotad

VU = Sårbar

EN = Starkt hotad

CR = Akut hotad

Arter inom kategorierna VU, EN och CR omfattas av begreppet ”hotade”.

1. SYFTET MED RESERVATET

Ett viktigt syfte med reservatet är att tillhandahålla ett område med äldre skog som strövområde för boende i Alvesta. Syftet med naturreservatet är också att bevara skog med lång kontinuitet. Skogen ska ha naturskogskaraktär med stor andel lövträd och tall samt och vara skiktad med olikåldriga träd, samt rikligt med död ved. Reservatets biologiska mångfald ska bevaras och gynnas

Syftet ska uppnås genom att skogen i huvudsak formas av naturliga processer vilket kan efterliknas genom naturvårdande skötsel. Genom skötsel ska också skog som är påverkad av skogsbruk restaureras, gran begränsas och livsmiljöer för växt- och djurlivet kan nyskapas

2. ADMINISTRATIVA DATA

Tabell 1. Administrativa data

Naturreservatets namn	Naturreservat Björnholmarna
NVR-id	DOSid 1134150
Län	Kronoberg
Kommun	Alvesta
Socken	Alvesta, Lekaryd
Gränser	Enligt karta, bilaga 1
Lägesbeskrivning	1,5 km nordväst om centrala Alvesta
Centrumkoordinater	Y: 6308000 X: 4723245 (SWEREF99TM)
Kartblad Index 100 km	63_4
Naturgeografisk region	12 Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden
Huvudsaklig objektkategori	F, Friluftsliv
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde
Fastigheter och ägarkategori	Alvesta 14:1, Alvesta 15:1 och Alvesta 14:29 lagfaren ägare Alvesta kommun.
Servitut/rättigheter/ Samfälligheter/ Gemensamhetsanläggningar	Alvesta 15:1: andel i Lekaryd S:4. andel i Alvesta GA:5, andel i Transjö GA:4. Alvesta 14:1: andel i Alvesta S:1, andel i Alvesta GA:6 Alvesta 14:29, andel i Aringsås FS:88, andel i Aringsås FS:89. andel i Alvesta GA6. Inga servitut som belastar området, men finns servitut som belastar fastigheterna. Jaktarrende finns inom området.

Sakägare	Alvesta kommun
Areal	Totalareal 48,7 ha, varav 48,7 ha land och 0 ha vatten
Förvaltare	Alvesta kommun

Tabell 2. Prioriterade bevarandevärden

Typ	Värde
Naturtyper	Tallskog, lövrik barrblandskog, lövskog
Strukturer	Multnande ved, högstubbar, lågor, torrakor,
Arter	Talltita, brunpudrad nållav,
Friluftsliv	Bär- och svampplockning, tätortsnära äldre skog

Tabell 3. Naturtyper enligt nuvarande förhållanden (KNAS) och enligt bevarandemålen.

Naturtyp	Areal enligt nuvarande förhållanden (ha)	Areal enligt bevarandemålen (ha)
Barrsumpskog	25,7	25,7
Granskog	6,0	0,0
Barrblandskog	1,3	1,3
Lövblandad barrskog	0	9,8
Triviallövskog	9,3	9,3
Triviallövskog med ädellövinslag	2,5	2,5
Ungskogar inklusive hyggen	3,8	0
SUMMA	48,7	48,6

3. HISTORISK OCH NUVARANDE MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Stora delar av området har en lång skoglig kontinuitet. En beskrivning som ges på en gammal karta är ”småfereskough”, vilket troligen ska tolkas som lågväxt tallskog. Detta bör vara det område som idag utgörs av en tallmosse. Dikningar har under senaste seklet torkat ut marken och gjort den mer produktiv, framför allt i de södra delarna, vilket har medfört att tallarna med tiden kunnat växa sig högre, och skogen har även fått ett inslag av gran. Området runt Lekarydsån har i äldre tid varit våtmarker. Det glest lövbevuxna området i nordost har sannolikt varit sådan mark. Igenväxningen har sedan medfört att vegetationen slutit sig. Ekonomiska kartan visar att det fanns en åker i nordost kring 1950. Äldre kartor och flygfoton indikerar att det finns lövskogskontinuitet i reservatet. Det är därför angeläget att bevara de partier med äldre lövskog som finns kvar idag. Eftersom ingen Laga skifteskarta har hittats så är det historiska kartmaterialet mycket översiktligt och ger ingen

detaljerad information om området. Enligt flygfoton från 1960-talet och framåt har fastmarksholmarna med äldre skog lämnats orörda. Det finns inte heller några skäl att misstänka att de varit helt kalavverkade någon gång under de senaste seklerna. Området i sydväst avverkades i slutet av 1970-talet, och den uppkomna skogen har därefter genomgått utglesning (gallring). Det som idag är en ung granplantering i nordöst avverkades vid millennieskiftet. I övriga delar av reservatet har trädskiktet slutit sig betydligt under de senaste 60 åren.

4. OMRÅDETS BEVARANDEVÄRDEN

4.1. NATURA 2000

Naturreservatet ingår inte i något Natura 2000-område. Tre områden uppfyller dock kriterier för Natura 2000 typerna 91D0 (skogbevuxen myr) och 9010 (Taiga).

4.2. GEOVETENSKAPLIGA VÄRDEN OCH FÖRHÅLLANDEN

Jordarna i området utgörs till största delen av torvjordar. I väster dominerar mossetory, och i nordost, samt längst i söder, kärrtorv. På fastmarksholmarna är jordarten sandig morän. Det finns ett mindre område med glacial silt längs reservatets nordgräns. Den underliggande berggrunden består av granit men berget går inte i dagen någonstans i reservatet.

4.3. BIOLOGISKA VÄRDEN

Då stora delar av reservatet har en lång skogskontinuitet och inte genomgått några ingripande skogsbruksåtgärder i modern tid, har naturvärden knutna till äldre skog kunnat utvecklas. Detta gäller tallmossen och områdena med äldre barrblandskog. Död ved i form av lågor i olika nedbrytningsstadier utgör ett viktigt substrat för signalarten vedticka, tickmussling, timmerticka och andra vedsvampar. Dessutom är den döda veden betydelsefull för ett stort antal insektsarter som lever i den. Kraftigt nedbrutna lågor med markkontakt täcks av levermossor, framför allt långfliksmossa *Nowellia curvifolia*. På torrakor och högstubbar växer knappåslavar, som brunpudrad nållav *Chaenotheca gracillima* (NT) och signalarten gulnål *Chaenotheca brachypoda*. I hänglavstäckta träd kan barrskogsmesar, som talltita *Poecile montanus* (NT), hitta föda, och i björkhögstubbar finns möjligheter att hacka ut bohål. På fastmarksholmen i reservatets nordöstra del finns flera ekar med signalarten fällmossa.

De delar av reservatet där skogsbruksåtgärder är påtagliga saknar höga naturvärden i dagsläget.

4.4. KULTURHISTORISKA VÄRDEN

Området saknar registrerade fornlämningar. I stort sett inga äldre kulturspår finns i området. I granplanteringen i nordöst finns mindre rösen som har karaktär av hackerör. Spår av slätter och odling i norr saknas så när som på en del diken.

4.5. FRILUFTSLIV

Området ligger i nära anslutning till bebyggelse norr om Alvesta och besöks frekvent av närboende. I stora delar av reservatet finns goda möjligheter att plocka bär och svamp. Dessutom gör torrakor, högstubbar, hänglavstäckta träd m.m. att skogen får ett naturskogsliknande intryck och är tilltalande att vistas i.

4.5.1. Tillgänglighet

Området är lätt att nå från söder till fots eller cykel från centrala Alvesta. Även bilburna besökare når reservatet från söder. Ett par större välanvända stigar finns i reservatets södra del. Det är också enkelt att ta sig fram i terrängen utanför stigarna. För att röra sig obehindrat på de fuktiga mossmarkerna i väster krävs goda skodon. I nordost begränsas framkomligheten av breda diken, videsnår och högrötsvegetation. Granplanteringen i öster är även den svår att ta sig igenom.

4.5.2. Slitage och störningar

De många diken avvattnar tallmossen och sumpskogarna och inverkar negativt på hydrologin. Särskilt tallmossen riskerar att drabbas genom ökat inslag av gran.

4.6. ANLÄGGNINGAR

Anläggningar i reservatet saknas. Strax sydöst om reservatet finns en ekonomibyggnad som används.

5. GENOMFÖRDA INVENTERINGAR OCH DOKUMENTATION

Lantmäteriet, Min karta, flygbild ca 1960.

Lantmäteriet, Min karta, flygbild ca 1975.

Lantmäteriet, 1873. *Generalstabskartan Växjö* J243-20-1.

Lantmäteriet, 1932. *Generalstabskartan Växjö* J243-20-4.

Lantmäteristyrelsens arkiv, *Allbo härad, Aktbeteckning* F6.

Lantmäteristyrelsens arkiv, 1660, *Avmätning över Allbo härad, Aktbeteckning* F16.

Lantmäteristyrelsens arkiv, 1820, *Carta över Aringsås bys mader i Kronobergs län, Allbo härad och Aringsås socken, Storskifte på äng, Aktbeteckning* F8-3:5.

Lantmäteristyrelsens arkiv, 1675, *Avmätning över Konga, Kinnevalds, Allbo och Norrvidinge härader, Aktbeteckning* F20.

Per Darell, Sonja Darell, Johan Marand och Ann-Christin Nyström Alvesta kommun 2017, *Sammanställning av naturvärden i Alvesta tätort*,

Petersson, P. 2018, *Restaurering och andra åtgärder för bättre vatten. Att återskapa en våtmark på tre timmar genom att "proppa" diken.* – *Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien, Landskapsforum 15–16 oktober 2018: 24-25.*

Skogsstyrelsen, Skogens pärlor.

Sveriges geologiska undersökning (SGU). *Kartvisaren - Bergkartvisare.*

Sveriges geologiska undersökning (SGU). *Kartvisaren – Jordkartvisare.*

Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). *Artportalen - rapportsystem för växter, djur och svampar. (Uttag 2021-07-12 och 2021-12-15)*

PLANDEL

6. SKÖTSELOMRÅDEN

6.1. BEVARANDEMÅL FÖR HELA OMRÅDET

Områdets sociala värden ska gynnas. Det ska vara lätt att röra sig i reservatet samtidigt som skogen ska ge ett naturligt och opåverkat intryck. Det ska finnas gott om bärris och bra möjligheter till svampplockning.

Målet är att göra området tillgängligt men också att möjligheten till återvätning i området ska utredas både för att öka naturvärdena inom området samt för att restaurera hydrologin, hålla vatten kvar i landskapet och för att skydda Lekarydsån/Mörrumsån.

Naturreseptatet ska utgöras av ett naturskogsdominerat område med gott om död ved och olikåldriga träd. Lövskogspartier ska bevaras och utökas. Områden med yngre skog ska få utveckla naturskogskvaliteter.

Alla åtgärder i reservatet ska ske med småskalig teknik för att undvika olika typer av skador. Detta är särskilt viktigt i ett reservat med höga sociala värden.

6.2. GENERELLA RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER FÖR HELA OMRÅDET

Lövskog ska gynnas och yngre bestånd ska få utvecklas mot naturskog där löv och tall gynnas. Död ved, hålträd och savflöden kan aktivt skapas med olika metoder, till exempel ringbarkning eller kapning till högstubbar. Detta sker främst i samband med övriga skötselåtgärder.

Ved och ris av gran från skötselåtgärder får köras ut efter att tillräcklig mängd utifrån naturvårdssynpunkt lämnats kvar som ringbarkad, stående högstubbe eller liggande död ved. Död ved kan också flyttas inom området och grov död ved kan tillföras utifrån. Även övriga träd som faller på olämpliga ställen får flyttas. Om det finns hängande eller döda träd som kan utgöra fara intill till exempel väg och stigar ska dessa fällas.

Föryngring av löv- och tall kan vid behov gynnas genom åtgärder som till exempel småskalig markberedning i kombination med plantering/insådd av frö eller ollon av lokal proveniens. Hägn får sättas upp för att skydda föryngring.

För att restaurera och återväta naturmiljöerna inom området bör det utredas vilka diken inom området som borde läggas igen. Diken som inte påverkar omgivande mark kan läggas igen.

Bete får användas som skötselmetod i hela naturreservatet och vindskydd för djur får sättas upp.

Fågel-, fladdermus- och insektsholkar samt boplattformar för fåglar får vid behov sättas upp.

Främmande, invasiva eller expansiva arter ska tas bort.

6.3. SKÖTSELOMRÅDEN

Tabell 4 Skötselområden

Typ av skötselområde	Antal delområden	Areal (ha)
1. Granplantering	1	3,8
2. Äldre barrblandskog	2	1,3
3. Triviallövskog	3	9,3
4. Utvecklingsmark granskog	2	6,0
5. Tallmosse	1	25,7
6. Lövskog med ädellövinslag	1	2,5
7. Friluftsliv		
SUMMA		48,6

Skötselområde 1: Granplantering (3,8 ha)

Beskrivning

En tät granplantering utan något fältskikt. Att döma av flygfoton är den omkring 20 år gammal. Markskiktet består, förutom av en tät barmatta, av triviala mossor som husmossa. Området har inga naturvärden. Eventuellt kan vissa matsvampar hittas i området. Smal svampklubba har hittats i områdets utkant.

Bevarandemål

Lövdominerad skog eller lövrik blandskog ($\geq 30\%$ löv). Inslag av tall ska bevaras och gynnas i den mån det finns eller kommer i föryngringen. Granens andel ska hållas så låg den går utifrån förutsättningar i självföryngring. Det ska finnas rikligt med död ved av olika slag och i olika nedbrytningsstadier. Det ska finnas träd i olika åldersklasser med en stor andel äldre träd.

Skötselåtgärder

Granplanteringen bör avverkas och ersättas med en naturligt föryngrad skog som utvecklas mot ett naturskogsliknande tillstånd. De fällda granarna kan köras ut. De kan också användas på plats för proppning av diken. Små maskiner med lågt marktryck ska användas för att inga markskador ska uppstå. Ris och toppar från avverkningsen kan köras bort eller samlas ihop i högar och eldas upp för att snabba upp återförande av mineralämnen. Återbeskogningen bör ske genom naturlig föryngring.

Ungskogen ska träd röjas efter ett halvt till ett decennium. Då lämnas löv och tall i första hand och gran där det inte finns något annat. En ytterligare röjning kan ske efter ca 10 år om beståndet är för tätt. Extra stort utrymme kan vid röjning ges till spridda träd av olika trädslag som har förutsättningar att på sikt bli vidkroniga träd. Vilka trädslag det är beror på vad som kommer i självföryngringen. Exempel är ek, bok, sälg, tall, rönn och oxel.

Granföryngring röjs bort vid behov i det nya beståndet.

Skötselområde 2: Äldre barrblandskog (1,3 ha)

Beskrivning

Two områden med äldre barrblandskog med inslag av björk på fastmarksholmar. Områdena har sannolikt skogskontinuitet sedan århundraden tillbaka. 2a ligger i tallmossens västra del, 2b gränsar till granplanteringen. I båda områdena finns gott om död ved i form av lågor i olika nedbrytningsstadier, högstubbar, rotvältor och torrträd. Särskilt i 2a är skogen naturskogsartad med olikåldriga träd. I område 2a har arter som gulnål (S), brunpudrad spiklav (NT), vedticka (S), timmerticka och långfliksmossa (S) påträffats. Område 2b hyser arter som tickmussling, timmergröppa, stor spindelgröppa, timmerticka, sotticka, gammelgranslav och brunpudrad nållav (NT).

Bevarandemål

Barrblandskog eller lövrik blandskog (≥ 30 % löv). Inslag av tall ska bevaras och gynnas i den mån det finns eller kommer i föryngring. Områdenas skogskontinuitet ska förbli obruten. Det ska finnas rikligt med död ved av olika slag och i olika nedbrytningsstadier. Det ska finnas träd i olika åldersklasser med en stor andel äldre träd.

Skötselåtgärder

Områdena ska skötas genom fri utveckling. Utöver att hålla stigen öppen i det västra området behövs inga underhållsåtgärder.

Områdena ska i huvudsak lämnas till fri utveckling. Om flera träd faller samtidigt och tät föryngring kommer upp kan en utglesning göras på samma sätt som beskrivs i skötselområde 1 ovan.

Granföryngring röjs bort vid behov.

Skötselområde 3: Lövskog (9,3 ha)

Beskrivning

Delområde 3a ligger i reservatets nordöstra del. Området består till större delen av en gles triviallövskog med björk, asp och vide. Några vidkroniga aspar och ekar finns också. Gran förekommer också, framför allt i delområdets västra del. I buskskiktet finns flera täta videsnår. Fältskiktet, särskilt i områdets östra del, utgörs av högrötsvegetation i form av arter som hallon, grenrör och skogsfräken. En yta i områdets nordöstra hörn är registrerad som naturvärde i Skogsstyrelsens Skogens Pärlor. Fällmossa (S) har påträffats här. Flera diken skär genom området.

Delområdena 3b och 3c ligger intill varandra i reservatets sydvästra hörn. 3b utgörs av en öppen, tidigare avverkad yta, i huvudsak på fastmark, som idag är glest bevuxen med, i första hand, björk och ek. I fältskiktet är kruståtel en dominerande art. Blåbär växer utspritt i delområdet. Viss granföryngring sker i delområdet.

I delområde 3c som delvis har varit åkermark består trädskiktet till största delen av gran och ek. Det finns även ett tätt bestånd med ung björk. I fältskiktet är blååtel en vanlig art.

Bevarandemål

Lövskog med flera olika trädslag och buskar (≥ 70 % löv). Ek, bok och asp gynnas främst. Tall är ett värdefullt inslag om det förekommer. Granens andel ska hållas så låg den går utifrån förutsättningar. Om spridda granar sparas, där annat saknas, ska träd med grönnis ner till marken väljas eftersom de har visat sig ha bra motståndskraft mot granbarkborreangrepp.

Skogarna har stor andel gamla och grova träd samt träd i de flesta åldersklasser. I skogarna finns tillgång på hålträd, stående och liggande multnande ved.

Skötselåtgärder

I delområde 3c och 3a och 3b ska uppväxande gran och viss björk röjas bort. Björk ska främst tas bort om den växer för tätt. Det är särskilt viktigt att ek gynnas och får åldras utan störande beskuggning och att yngre ekar får utrymme omkring sig för att bli vidkroniga. Röjt material kan köras bort eller ligga kvar. Granvirke kan köras ut till exempel i samband med åtgärder inom skötselområde 1 och 4. Fällda björkar ska lämnas kvar som död ved. Björkar som ska tas bort till förmån för andra lövträdslag kan toppas till högstubbar. I 3a, 3b och 3c ska vidkroniga eller grova träd gynnas genom att inväxande träd fälls eller dödas genom till exempel ringbarkning. Även yngre träd och buskar får gynnas på detta sätt för att öka mångfalden av naturligt förekommande träd och buskar eller för att nyskapa vidkroniga träd (se prioriterade trädslag ovan under mål).

Granföryngring röjs därefter löpande bort vid behov.

Angående igenläggning av dike se ovan under ”Generella riktlinjer och åtgärder”.

Skötselområde 4: Granskog (6,0 ha)

Beskrivning

Två områden dominerade av relativt ung och tät granskog med begränsat inslag av död ved. I trädskiktet finns enstaka tall och björk. Fältskiktet är dåligt utvecklat. Det finns spår av skogsbruksåtgärder i form av gallring. En hel del diken påverkar områdets hydrologi. Det södra delområdet (4a) genomkorsas av flera stigar. Det norra delområdet (4b) har i äldre tid varit mossodling.

Bevarandemål

Lövrik blandskog (≥ 30 % löv) eller lövdominerad skog. Inslag av tall ska bevaras och gynnas. ska finnas rikligt med död ved av olika slag och i olika nedbrytningsstadier. Det ska finnas träd i olika åldersklasser med en stor andel äldre träd.

Skötselåtgärder

Gran kan avvecklas antingen genom att allt tas bort vid ett tillfälle eller stegvis. Det viktiga är att avvecklingen påbörjas. Om det görs stegvis ska fokus läggas på det inslag av löv och tall som finns. Om gran står så tätt att de saknar grönnis på stor del av stammen kan det vara bättre att ta bort grupper av gran och skapa små gläntor kring löv/tall. I de delar där inslaget av löv/tall är stort kan all gran tas bort, till exempel i norra delen av 4b. Det finns en risk att angrepp av granbarkborre kan slå till efter gallring och därför ska tillsyn ske och ytterligare borttagning av gran kan behövas.

Granföryngring röjs därefter löpande bort vid behov.

Angående igenläggning av dike se ovan under ”Generella riktlinjer och åtgärder”.

Skötselområde 5: Tallmosse (25,7 ha)

Beskrivning

Mosse bevuxen av, i första hand, äldre tall. Gran och björk finns också talrikt. Björk är mest frekvent i väster på fuktigare mark, medan gran är vanligast på dikade marker i söder. Fältskiktet utgörs till stor del av skvattram, lingon, odon och blåbär. Tuvull är vanligt i västra

delen av området. Här finns också rosling och hjortron. I området finns lågor, torrakor och senvuxna träd draperade med hänglavar vilket ger ett naturskogsliknande intryck. Bland naturvårdsintressant

arter i området kan nämnas brunpudrad nållav (NT), rostfläck (S), kortskaftad ärgspik (NT), stor revmossa (S), västlig hakmossa (S) och taltita (NT).

Bevarandemål

Områdets skogskontinuitet ska förbli obruten. Det ska finnas rikligt med död ved olika slag och i olika nedbrytningsstadier. Det ska finnas träd i olika åldersklasser med en stor andel äldre träd. Områdets hydrologi ska bevaras och om möjligt återställas.

Skötselåtgärder

Skogen lämnas till fri utveckling förutom att inväxning av ung gran vid behov ska röjas bort. Diket i den centrala delen av tallmossen bör däckas med ”Petersson-Henrikssons metod” (Per Petersson, 2018). Dessa däckmen (proppar) bör i första hand anläggas i den södra delen. Höjningen av vattenståndet bör ej nå över omgivande markyta.

Angående igenläggning av dike se även ovan under ”Generella riktlinjer och åtgärder”.

Skötselområde 6: Lövskog (2,5 ha)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av en lövskogsdominerad fastmarksholme. Gles lövblandskog av björk och asp samt med äldre gran och ek. På en del vidkroniga ekar finns signalarten fällmossa. Hassel, gran, rönn, asp och björk dominerar buskskiktet. Piprör är vanligt i fältskiktet.

Bevarandemål

Lövskog där ek ska gynnas i första hand. Ekar stå fritt för att utveckla vida kronor och högre naturvärden. Spridda vidkroniga, grova granar som inte påverkar värdefulla lövträd negativt kan stå kvar.

Skötselåtgärder

Huvuddelen av granarna tas bort vilket kan göras i samband med att gran tas ut i angränsande skötselområden. Om inte virket kan köras ut kan även gran lämnas kvar som död ved på plats. Om det lämnas på plats får man begränsa mängden med hänsyn till risken för angrepp av granbarkborre. Större grannar kan bevaras. Uppväxande sly runt ekar och unga granar i hela området röjs bort.

Granföryngring röjs bort vid behov.

Skötselområde 7: Friluftsliv

Beskrivning

Parkeringsplats med plats för några bilar bör anläggas strax söder om ekonomibyggnaden i söder. Från denna parkeringsplats finns en väl använd stig in i reservatet. Parkeringsplatsen ingår inte i reservatsområdet. Ett antal upptrampade stigar finns i området.

Bevarandemål

Informationen i området ska vara tydlig, informativ och lättläst samt redogöra för områdets naturvärden och friluftsvärden. Det ska finnas korrekta och tydliga kartor som underlättar vistelse i reservatet.

För att tillgängliggöra området ytterligare bör ett antal ytterligare stigar anläggas så att en rundslinga kan skapas, bitvis förstärkta med spänger vid passager för att undvika trampskador. På vissa ställen bör broar över diken anläggas.

Skötselåtgärder

- Sätta upp informationsskyltar och kartor över reservatet och tillhörande naturvärden vid parkeringsplats,
- anlägga ett antal nya stigar,
- anlägga spänger och broar där så behövs
- markera ut reservatsgränsen i området,
- upprätta en informationssida på kommunen hemsida om reservatet och tillhörande naturvärden,
- hålla stigar, spänger och broar från nedfallna träd och grenar,
- samtliga anordningar för friluftslivet ska underhållas.

JAKT

Jakt får föregå enligt naturreservatets föreskrifter.

7. BRÄNDER, STORM, ÖVERSVÄMNINGAR, INSEKTS-/SVAMPANGREPP

Vid händelser som medför att stora mängder träd dör och/eller faller omkull vid t.ex. storm, insektsangrepp eller översvämning gäller följande.: All död ved från lövträd och tall lämnas inom området, men veden får vid behov flyttas till annat skötselområde eller om det är stora mängder till annat naturreservat. Om dessa händelser medför stora mängder ris och toppar får delar av dessa tas ut. Om händelserna gäller gran hanteras veden på det vis som beskrivs under skötselåtgärder, se ovan under "Generella riktlinjer och åtgärder

8. BARNPERSPEKTIVET

Området ska genom information, stig och rastplats m.m. vara tillgängligt för både barn och vuxna.

9. UTMÄRKNING

Reservatsgränsen ska märkas ut enligt svensk standard vilket innebär att gränsmärken målas på träd och på stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena ska placeras så att det går att se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark ska i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av förvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller fastighetsägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar. Reservatsgräns som sammanfaller med fastighetsgräns ska underhållas som fastighetsgräns på sedvanligt sätt. Reservatsgräns utmed väg placeras utanför vägområdet så att vägunderhållet inte påverkas av reservatet.

10. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Tabell 5. Sammanfattande prioritering av skötselåtgärder

Skötselområde	Åtgärd	Prioritet, 1-3	Tidpunkt
1 (4)	Avverkning av gran	1	Inom 5 år
3, 4, 6	Utgallring av gran	1	Inom 5 år
3, 4, 6	Röjning av unga granar och sly	1	Inom 5 år
5	Dämning av diken	1	Inom 10 år
1, 2a, 3a, 3b, 4a, 4b, 5, 6	Anläggning av stig	1	Inom 5 år
1, 2a, 3a, 3b, 4a, 4b, 5, 6	Underhåll av stig	2	10-50 år
4a, 4b, 5	Anläggning av broar över diken	1	Inom 10 år
4a, 4b, 5	Underhåll av broar över diken	2	15-50 år
5	Anläggning av spänger	1	Inom 10 år
5	Underhåll av spänger	2	15-50 år
1	Röjning i naturlig föryngring	2	5-10 år
1	Röjning/gallring i naturlig föryngring	2	10-15 år
3b, 6	Röjning av björk som vuxit sig för tät	2	10-20 år
Hela	Löpande röjning av gran	3	

Prioritet: 1= Högst, 2= Hög, 3= Lägre

11. FÖRVALTNING, TILLSYN OCH UPPFÖLJNING

Kommunen är ansvarig för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan. Detta inkluderar dokumentation och uppföljning av utförda åtgärder. Kommunen har även ansvar för den operativa tillsynen i naturreservat enligt 26 kap. miljöbalken genom att övervaka att föreskrifter, dispenser och tillstånd följs.

Uppföljning av bevarandemålen ska ske i enlighet med en uppföljningsplan för länets alla skyddade områden som fastställs av Länsstyrelsen.

Uppföljning av utförda åtgärder och av bevarandemålen ligger till grund för en utvärdering av:

- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om bevarandemål och gynnsamt tillstånd uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs.

BILAGOR

2a. Karta över reservatets gräns

2b. Karta över skötselområden

2c. Karta över biotoper i reservatet

2d. Karta över diken i reservatet och förslag på platser för dämning-karta över diken.

2e. Karta över förslag till sociala anordningar